

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1791/2016
Рев2 1075/2017
27.04.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Славица Маричић, адвокат из ..., против тужене Народне банке Србије, Београд, коју заступа ББ, запослен код тужене, ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против решења Вишег суда у Чачку Гж1 29/15 од 13.04.2016. године и о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3765/13 од 07.08.2014. године, у седници одржаној 27.04.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Чачку Гж1 29/15 од 13.04.2016. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3765/13 од 07.08.2014. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П1 415/13 од 15.10.2013. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев па је поништено решење директора људских ресурса тужене од 08.09.2009. године, којим је тужиљи престао радни однос код тужене 09.09.2009. године и решење Гувернера НБС од 13.11.2009. године, којим је одбијен приговор тужиље на решење од 08.09.2009. године, па је обавезана тужена да тужиљу врати на рад и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 244.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3765/13 од 07.08.2014. године, жалба тужене је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Решењем Основног суда у Чачку П1 415/13 од 22.09.2014. године, ревизија тужене је одбачена, као недозвољена, јер је изјављена од неовлашћеног лица, а

решењем Вишег суда у Чачку Гж1 29/15 од 13.04.2016. године, жалба тужене је одбијена, као неоснована и првостепено решење потврђено.

Тужена је и против правноснажног решења другостепеног суда изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијано решење, применом члана 399. у вези члана 412. став 3. и 5. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.125/04 и 111/09, који закон се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП - „Сл. гласник РС“ бр.72/11), па је нашао да је ревизија против решења основана.

Правноснажним решењем другостепеног суда, потврђено је првостепено решење којим је ревизија тужене одбачена, као недозвољена, јер није изјављена од стране адвоката, у складу са одредбом члана 85. ЗПП, већ је ревизију, по овлашћењу Гувернера НБС, изјавио ВВ, који је запослен код тужене, на основу чега судови налазе да је изјављена од стране неовлашћеног лица.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује да је побијано решење донето уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 84. став 2. ЗПП, јесте прописано да у поступку по ревизији и захтеву за заштиту законитости, странку мора заступати адвокат, али је ставом 3. истог члана предвиђено да се заступање Републике Србије и њених органа, као и аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, уређује посебним законом. Народна банка Србије је орган Републике Србије, што значи да се у погледу заступања, на њу примењује одредба члана 84. став 3. ЗПП, која упућује на примену посебног закона, а то је у конкретном случају Закон о Народној банци Србије („Сл. гласник РС“ број 72/03, 55/04, 85/05). Заступање Народне банке регулисано је чланом 9. став 2. овог Закона, којим је прописано да Народну банку заступа и представља гувернер. Међутим, одредбом члана 7. став 4. Статута НБС, утврђено је да гувернер може овластити запослене и друга лица која нису запослена у Народној банци Србије, да је заступају пред судовима и другим органима и организацијама, у заштити њених имовинских и других интереса, у земљи и иностранству. Из наведеног произилази да у парничном поступку, па и у поступку по ревизији Народну банку Србије може заступати и дипломирани правник који има писмено овлашћење издато од стране Гувернера НБС, у складу са чланом 7. став 4. Статута НБС, као што је то случај у овој правној ствари.

Имајући у виду да је побијаним решењем погрешном применом права ревизија тужене одбачена, као недозвољена, Врховни касациони суд је на основу члана 406. став 1. у вези члана 412. став 5. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужене благовремена, дозвољена и изјављена од овлашћеног лица, Врховни касациони суд је испитао и побијану правноснажну пресуду, применом члана 399. ЗПП, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 398. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужила је била у радном односу код тужене на неодређено време, и распоређена на радно место ... у Филијали ..., у Одељењу за ..., Групе за ..., до 09.09.2009. године, када јој је престао радни однос на основу решења директора људских ресурса тужене од 08.09.2009. године, које је потврђено решењем Гувернера НБС од 13.11.2009. године, а приговор тужиле изјављен против наведеног првостепеног решења одбијен, као неоснован. Решење о престанку радног односа тужиле донето је јер су услед увођења аутоматског система за сортирање, предају и уништај новчаница, код тужене извршене организационе промене у филијалама, којима је укинута радно место на које је тужила била распоређена, због чега је престала потреба за њеним радом. У поступку је утврђено да пре доношења побијаног решења о престанку радног односа тужиле, није донето и решење којим се тужила оглашава нераспореденом, нити је тужена покушала да је распореди на друго одговарајуће радно место у НБС или у другом државном органу. Тужиле је другостепена одлука тужене од 13.11.2009. године уручена 18.11.2009. године, тужбу ради поништаја првостепеног решења поднела је 09.12.2009. године, а поднеском од 30.08.2010. године проширила је тужбу тако што је тражила и поништај другостепеног решења.

Код овако утврђеног чињеничног стања судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да је тужба благовремена, а да је тужена приликом доношења решења о престанку радног односа повредила поступак предвиђен чланом 78. и 80. Правилника о радним односима у НБС, што и донету коначну одлуку чини незаконитом.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 83. Закона о Народној банци Србије, утврђено је да се на права, обавезе и одговорности из радног односа запослених у НБС, примењује закон којим се уређују радни односи, ако овим законом није друкчије одређено, из чега произилази да се и на радне односе запослених у НБС примењује Закон о раду.

Према одредби члана 195. став 1. и 2. Закона о раду ("Сл.гласник РС" бр.24/05, 61/05 и 54/09), против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени, може да покрене спор пред надлежним судом (став 1.), а рок за покретање спора је 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став 2. истог члана)

Решење Гувернера НБС од 13.11.2009. године, којим је одбијен њен приговор против првостепене одлуке тужене, тужила је примила 18.11.2009. године, а 09.12.2009. године је поднела тужбу суду ради поништаја првостепене одлуке односно решења директора људских ресурса тужене од 08.09.2009. године, налазећи да је одлука о престанку радног односа незаконита. Доношењем

другостепеног решења првостепена одлука постаје коначна, што значи да је, у конкретном случају, спор покренут у року од 90 дана од сазнања за повреду права, у складу са чл.195. став 2. наведеног Закона. Подношењем тужбе, ради поништаја првостепене одлуке тужене, због незаконитог престанка радног односа, у наведеном року, тужила је стекла право на судску заштиту, које она у истом судском поступку није могла изгубити проширењем тужбеног захтева, када је оспорила и другостепену одлуку тужене. На оцену благовремености тужбе, у конкретном случају не утиче чињеница што је тужила проширила тужбу по истеку рока од 90 дана од пријема другостепене одлуке, јер је одлукама тужене, чији поништај тужила тражи у овој правној ствари одлучено о истом праву.

Врховни касациони суд налази да су правилно побијаном одлуком поништена решења тужене, као незаконита, јер је у поступку њиховог доношења, повређено право тужиле на распоређивање.

Наиме, права обавезе и одговорности запослених код тужене, регулисана су и Правилником о радним односима у НБС, којим је у члана 78. став 1. тачка 5. Предвиђено да се запосленом отказује радни однос кад стекне статус нераспоређеног, а не може да му се обезбеди радно место у другом државном органу. Одредбом члана 80. Правилника, утврђен је поступак у случају смањења броја запослених услед промена у организацији рада, смањења обима или укидања послова, тако што је ставом 1. и 2. овог члана одређено да се у том случају запослени распоређују на радна места која одговарају њиховој стручној спреми и то код тужене или у другом државном органу, а одлуку о распоређивању доноси гувернер. Ако запослени не може да се распореди у складу са ставом 1. и 2. овог члана, чланом 80. ставом 4. Правилника је одређено да гувернер доноси решење којим се утврђује да је запослени нераспоређен и да му се отказује радни однос у смислу члана 78. став 1. тачка 5. овог Правилника.

Општим актом послодавац запосленима може предвидети већа права него што им по Закону о раду припада, што је у конкретном случају учинила и тужена одредбама Правилника о радним односима у НБС, по којима је, у случају престанка потребе за радом одређеног броја запослених, услед економских, технолошких, или организационих промена, за тужену постојала обавеза да пре доношења решења о престанку радног односа, испита могућност да те запослене распореди на друга радна места у НБС или у другом органу. Тек у случају немогућности да се запослени распореди на друга одговарајућа радна места, гувернер може донети решење којим се оглашавају нераспоређеним, а потом и решење о престанку радног односа (члан 80. став 1, 2. и 4. Правилника).

Имајући у виду да је на овај начин доношење решења о престанку радног односа условљено правом запосленог на распоређивање, односно решење о престанку радног односа може се донети само у ситуацији ако запосленом не може да се обезбеди друго радно место код тужене или у другом органу, када је гувернер у обавези да најпре донесе решење којим се запослени оглашава нераспоређеним, а које право је у конкретном случају тужиле повређено (право на распоређивање), јер тужена, пре доношења решења о престанку радног односа нити је покушала да је распореди на друго одговарајуће место, нити је донела решење којим се она оглашава нераспоређеном, из чега произлази да су решења о престанку радног односа тужиле незаконита, па су као таква правилно и

поништена уз обавезу враћања тужиље на рад, што на захтев запосленог, представља законску правну последицу незаконитог престанка радног односа, сагласно члану 191. став 1. Закона о раду.

На основу изнетог, применом члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић